

دین و زندگی ۳

قدرت پرواز / ۱ از ۳

همه موجودات تحت اراده و تدبیر خداوند قرار دارند و به اذن او عمل می‌کنند.

◆ میان حرکات قلب هر فرد برای گردش خون و حرکات پای وی به هنگام قدم زدن، تفاوت اساسی وجود دارد.

◆ حرکات دست در هنگام غذا خوردن اختیاری و تابع اراده انسان است.

◆ اختیار که به معنای توانایی بر انجام کار و یا ترک آن است یک حقیقت وجدانی است.

◆ اختیار، حقیقتی وجدانی و مشهود و بدیهی است و هر انسانی آن را در خود می‌یابد.

◆ کسی که اختیار را در سخن یا بحث انکار می‌کند، در عمل از آن بهره می‌برد و آن را اثبات می‌کند.

◆ بیت «گفت: از باغ خدا بنده خدا / می‌خورد خرما که حق کردش عطا» و «گفت: کز چوب خدا این بنده‌اش / می‌زند بر پشت دیگر بنده‌اش» و «چوب حق و پشت و پهلو، آن او / من غلام و آلت فرمان او» مؤید موضوع جبر است.

◆ باید توجه داشته باشیم بسیاری از امور اختیاری نیست و ما در وقوع آن نقشی نداریم مانند: دستگاه‌های مختلف بدن، دستگاه گوارش و ... و همچنین در قوانین حاکم بر طبیعت مانند قانون جاذبه زمین، توالی فصل و ... زیرا این امور از اختیار ما خارج است و به صورت طبیعی انجام می‌شود.

◆ انسان دارای اختیار محدود است که مبنای تصمیم‌گیری‌های ما و تعیین‌کننده سرنوشت ماست.

◆ شواهد اختیار عبارتند از: 1- تفکر و تصمیم 2- احساس رضایت یا پشیمانی 3- مسئولیت‌پذیری.

◆ سنجیدن جوانب کارها، دچار تردید شدن میان انتخاب چند راه و بیت «اینکه فردا این کنم یا آن کنم ...» درباره تفکر و تصمیم از شواهد اختیار است.

◆ موفق شدن و خرسندی از کار و یا آزر و خجالت و ابیات «گر نبودی اختیار این شرم چیست» درباره احساس رضایت و پشیمانی از شواهد اختیار است.

◆ پذیرفتن عواقب عمل و کار خویش، جبران زیان‌ها و عهدها و پیمان‌ها مستحق مجازات دانستن خود و ابیات «هیچ گویی سنگ را فردا بیا ...» درباره مسئولیت‌پذیری از شواهد اختیار است.

◊ خدای متعال متناسب با همین قوهٔ اختیار، بشر را راهنمایی کرده و او را مختار گذاشته است که از راهنمایی خداوند استفاده کند و سپاسگزار باشد یا ناسپاس و از لطف الهی بهره نبرد و مسیر شقاوت را بپیماید (انا هدیناه السبیل ...).

◊ آیهٔ (اَنَا هَدِينَاهُ السَّبِيلَ اِمَّا شَاكِرًا وَّ اِمَّا كٰفِرًا) دربارهٔ اختیار و تفکر و تصمیم از شواهد اختیار است.

◊ آیهٔ (قَدْ جَاءَكُمْ بَصَائِرٌ مِّن رَّبِّكُمْ فَمَن اَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ و مَن عَمِيَ فَعَلِيهَا) دربارهٔ اختیار و تفکر و تصمیم از شواهد اختیار است.

◊ آیهٔ (ذٰلِكَ بِمَا قَدَّمْت اَيْدِيكُمْ و اِنَّ اللّٰهَ لَيْسَ بِظَلّٰمٍ لِّلْعٰبِدِ) دربارهٔ اختیار و مسئولیت‌پذیری از شواهد اختیار است.